

Vapaaehtoiset vesienhoidon organisaatiot

Toimintamallianalyysin (2012) tuloksia

- § Vesienhoidon toimenpiteille ei ole määritelty lakisääteistä toteuttajaa, joten on tärkeää, että vesistöalueiden kaikki intressitahot sitoutuvat vesienhoidon toteutukseen.
- § Yksittäisiä paikallisia kunnostus- tai hoitotoimia voidaan tehdä asukkaiden ja maanomistajien omin voimin, mutta useimmiten toimenpiteet ovat tehokkaampia organisoidulla yhteistyöllä, ja samalla taataan hoidon ja seurannan jatkuvuus.
- § Organisoitumisen tapa ja laajuus on syytä valita toiminnan mukaan. Järjestäytyminen yhdistykseksi tai muuksi organisaatioksi ei saa olla itsetarkoitus, eikä organisaation ylläpito saa muodostua hoitotoimintaa suuremmaksi työksi.

Vapaaehtoiseen järjestäytymiseen perustuvia toimintamalleja

- § Neuvottelukunta
- § Yhdistys
- § Säätiö
- § Rahasto voidaan perustaa esim. neuvottelukunnan, yhdistyksen tai säätiön kylkeen
- § Maakunnallinen vesistöohjelma
- § Yhteistyöverkostot

Neuvottelukunta

VAHVUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none">- Kevyt kutsua kokoon- Kevyt ylläpitää- Hyvä tapa käsitellä ajankohtaisia asioita- Vetää suuntalinjoja- Vaikutusvaltainen	<ul style="list-style-type: none">- Kuka on kokoonkutsuja?- Kuinka usein on tarpeeksi?- Ei tehdä varsinaisia toimia- Kuka tekee yhteenvedon?- Rahoitus?- Ei ole rahaa toimia- Poliitikko voi riitauttaa keskusteluyhteyden
MAHDOLLISUUDET	UHAT
<ul style="list-style-type: none">- Osallistuminen ei vaadi asiantuntemusta- Osallistujia voi pyytää mukaan laajastikin- Suljettu tai laaja kokoonpano- Poliittinen vaikuttaminen helpompaa- Vaikutusvaltainen	<ul style="list-style-type: none">- Ei tehdä varsinaisia toimia- Toiminta voi olla laiskaa- Ei sitouduta- Osallistujat vaihtelevat- Poliitikko voi sotkea toimintaa

Yhdistys

VAHVUUDET

- Kevyt perustaa
- Kevyt hallintomalli toteuttaa
- Tekijöidensä näköinen
- Byrokratiaa organisaation pyörittämiseen ei tarvita niin paljon kuin esim. säätiön toiminnassa
- Sääntömuutokset ovat helppoja ja nopeita toteuttaa
- Lisää talkoohenkisiä ihmisiä on helppo ottaa mukaan toimintaan

MAHDOLLISUUDET

- Rahan keruu helppoa
- Liittyminen toimintaan helppoa
- Matala kynnyks osallistua

HEIKKOUEDET

- Hallitus vastuullinen ja näin ollen talkootyöllä ja tekijöiden aktiivisuudella on suuri merkitys, mihin yhdistys suuntautuu ja kuinka aktiivinen on
- Helppo lopettaa, epävakaa
- Tekijöidensä näköinen
- Mikäli ei ole palkattua henkilökuntaa, vaatii paljon talkootyötä
- Ukkoutuminen, jäsenten ikääntyminen
- Sääntömuutokset ovat helppoja ja nopeita toteuttaa

UHAT

- Eroaminen toiminnasta helppoa
- Rahoituksen epävarmuus

Säätiö

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none">- Vakaa toimija- Rahoituksen perusta yleensä melko vakaa	<ul style="list-style-type: none">- - Perustaminen työlästä- ”Kankea”, paljon byrokratiaa- Rahoitusta on vaikea lisätä- Toiminnan tarkoitusta on raskas muuttaa
MAHDOLLISUUDET	UHAT
<ul style="list-style-type: none">- Vahva toimija- Painoarvoa paikallisesti ja jopa kansainvälisesti	<ul style="list-style-type: none">- Rahoituksen pieneneminen

Rahasto

VAHVUUDET

- Voidaan perustaa myös yhdistyksen, säätiön, vesiensuojeluyhdistyksen tms. kylkeen
- Rahaa voidaan käyttää hankkeisiin ja suoraan toimenpiteisiin

MAHDOLLISUUDET

- Varainkeruu mahdollista
- Ihmiset mieltävät, että rahasto = rahaa toimia tietyn asian eteen

HEIKKOUEDET

- Vaatii perusrahoituksen, joka on neuvoteltava pysyväksi/tarpeeksi pitkälle aikajänteelle

UHAT

- Rahoituksen epävarmuus

Hyviä lähtökohtia onnistuneelle vesienhoitotyölle

- § Yksityinen sektori toiminnan tukena auttaa toiminnan käynnistämistä
- § Lähdetään perustamisvaiheessa tarpeeksi korkealta tasolta liikkeelle, jolloin saadaan toiminnalle vaikutusvaltaa
- § Toimiva paikallinen yhteys sidosryhmiin (olemassa olevat yhdistykset, viranomaiset jne.)
- § Tiedotuksen ja rahoituksen läpinäkyvyys
- § Sitoutunut hallitus ja paikalliset tahot
- § Pysyvä rahoitus
- § Pitkäkestoisia toimenpiteitä
- § Konkreettista toimintaa, jossa myös nopeita toimenpiteitä kasvattamassa motivaatiota.
- § Yhdistys ja säätiö:
 - Palkattua henkilöstöä hoitamaan hankkeiden haku ja käytännön hallinnointi
 - Hyvä keskusteluyhteys hallituksen kesken ja toiminnanjohtajan ja hallituksen välillä
- § Tekijöiden roolien selkeys
- § Neuvottelukunta:
 - Koollekutsujana pitkäjänteinen organisaatio
 - Koolle kutsumiseen olisi hyvä olla hiukan rahallisiakin resursseja
- § Hallitus on sitoutunut ja tukee toiminnanjohtajan työtä. Kokouksia riittävästi.
- § Työryhmien kautta toimintaa voi syventää ja esim. vapaaehtoistoimintaa lisätä

Toimintamallianalyysiraportin (2012) ehdotus Karvianjoen alueelle:

§ ”Pintavesien ekologista hyvää tilaa ei ole saavutettu ja sen saavuttamiseksi tarvitaan toimia alueella sekä kaikkien alueella toimivien tahojen yhteistyötä. Myös alueen merkittävä yksityinen toimija, VAPO Oy, tulisi saada mukaan vapaaehtoiseen vesienhoitotyöhön. Koska tarvetta organisoitumiselle on, ehdotetaan alueelle perustettavaksi neuvottelukunta, jonka yhteyteen voitaisiin perustaa rahasto.”

§ Raportti: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-257-932-4>